

Lovforslag i høring

15.01.07

UDKAST

Forslag

til

lov om Klagenævnet for Ligebehandling

Kapitel 1

Klagenævnets beføjelser og organisation

§ 1. Der oprettes et Klagenævn for Ligebehandling. Der tilknyttes et sekretariat til Klagenævnet for Ligebehandling.

Stk. 2. Klagenævnet for Ligebehandling kan behandle klager over forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse.

Stk. 3. Klagenævnet for Ligebehandling kan behandle klager over forskelsbehandling på grund af køn efter § 2, i lov om ligestilling af kvinder og mænd, lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v., lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, lov om børnepasningsorlov og lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel.

Stk. 4. Klagenævnet for Ligebehandling kan endvidere behandle klager over forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse efter lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. og klager om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse efter lov om etnisk ligebehandling.

Stk. 5. Klagenævnet kan endvidere behandle klager fra en lønmodtager om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster, der indeholder tilsvarende pligt til ligebehandling eller lige løn som lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v., jf. denne lovs § 1, stk. 9,

lov om lige løn til mænd og kvinder, jf. denne lovs § 1, stk. 5, eller lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, jf. denne lovs § 2, eller pligt til ikke-forskelsbehandling jf. lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. jf. denne lovs § 1, stk. 6 og 7, hvis den pågældende godtgør, at vedkommende faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet.

Stk. 6. Klagenævnet træffer endelig administrativ afgørelse i sager, der rejses for Klagenævnet, jf. stk. 3-6, og kan tilkende godtgørelse og underkende afskedigelse, i det omfang det følger af de i stk. 3-5 nævnte love m.v.

§ 2. Klagenævnet består af en formand, 2 næstformænd og 9 øvrige medlemmer.

Stk. 2. Formanden og næstformændene udpeges af beskæftigelsesministeren efter samråd med integrationsministeren og ligestillingsministeren. Formanden og næstformændene skal være dommere. Begge køn skal være repræsenteret i Klagenævnets formandskab.

Stk. 3. De øvrige medlemmer af Klagenævnet udpeges af beskæftigelsesministeren. Heraf indstiller integrationsministeren 3 medlemmer og ligestillingsministeren 3 medlemmer. Nævnets medlemmer skal have bestået juridisk kandidateksamen og udpeges blandt personer, der har særlig kendskab til kønsligestillingslovgivningen, lovgivningen om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse eller lovgivningen om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, samt kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet. Der skal sikres en ligelig kønsfordeling blandt medlemmerne af Klagenævnet.

Stk. 4. Medlemmerne af Klagenævnet udpeges for 3 år ad gangen. Genudpegning kan finde sted.

Stk. 5. Beskæftigelsesministeren kan udpege et antal suppleanter for Klagenævnets medlemmer for 3 år ad gangen i overensstemmelse med udpegningsreglerne i stk. 3.

Stk. 6. Beskæftigelsesministeren fastsætter Klagenævnets forretningsorden efter forhandling med integrationsministeren og ligestillingsministeren.

§ 3. Klagenævnet kan ikke behandle klager, der kan indbringes for en anden forvaltningsmyndighed, før denne har truffet afgørelse i sagen.

Stk. 2. Klagenævnet kan ikke behandle klager, der verserer ved domstolene.

Stk. 3. Så længe en sag verserer ved Klagenævnet, kan sagens parter ikke anlægge sagen ved domstolene.

Kapitel 2

Klagenævnets behandling af klager

§ 4. Sekretariatet forbereder Klagenævnets behandling af klager. Klagerne behandles på skriftligt grundlag.

Stk. 2. Sekretariatet kan anmode sagens parter om at medvirke til sagens oplysning. Hvis en part ikke efterkommer anmodningen inden den fastsatte frist, fastsættes en ny frist. Hvis opfordringen til at svare ikke efterkommes, kan Klagenævnet beslutte, at sagen kan afgøres på det foreliggende grundlag.

§ 5. Der deltager 1 formand eller næstformand og 2 øvrige nævnsmedlemmer i behandlingen af en klage. Klagenævnets afgørelse træffes ved stemmeflerhed.

Stk. 2. Formanden kan beslutte, at der skal deltage yderligere 2 nævnsmedlemmer ved behandlingen af principielle sager.

§ 6. Klagenævnet kan indhente erklæringer fra sagkyndige i forbindelse med behandlingen af en klage.

§ 7. Klagenævnets sekretariat kan afvise klager, der ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet. Denne afgørelse kan indbringes for Klagenævnet.

Stk. 2. Klagenævnet kan afvise at behandle en klage, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold i sagen.

§ 8. Klagenævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Klagenævnets afgørelser protokolleres og offentliggøres i anonymiseret form. Er en beslutning ikke enstemmig, indføres tillige oplysning om stemmeafgivningen.

§ 9. Klagenævnet kan bestemme, at en sag, hvori der er truffet afgørelse, skal genoptages, hvis særlige grunde taler derfor.

§ 10. Klageren kan til enhver tid tilbagekalde sin klage. Hvis indklagede under sagsbehandlingen opfylder klagerens krav, eller der indgås forlig mellem parterne om en endelig afgørelse af sagen, bortfalder sagen.

§ 11. Når Klagenævnet har truffet en afgørelse i en klagesag, kan hver af parterne indbringe sagen for domstolene.

Stk. 2. Samtidig med at parterne gøres bekendt med afgørelsen, underretter sekretariatet dem om muligheden for at indbringe sagen for domstolene, jf. stk. 1.

Stk. 3. Hvis Klagenævnets afgørelser og forlig, som er indgået for nævnet, ikke efterleves, skal Klagenævnet på klagerens anmodning og på dennes vegne indbringe sagen for domstolene.

§ 12. Klagenævnet afgiver en gang årligt en beretning om sin virksomhed.

Kapitel 3

Ikrafttrædelses- og ophævelsesbestemmelser

§ 13. Loven træder i kraft den 1. januar 2008.

Stk. 2. Formanden for Klagenævnet for Ligebehandling udpeges første gang for en periode på 4 år.

§ 14. I lov om ligestilling af kvinder og mænd jf. lovbekendtgørelse nr. 1527 af 19. december 2004 med senere ændring, foretages følgende ændring:

1. Efter § 3 indsættes:

”§ 3 a. Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af køn jf. § 2, behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.”

2. *Kapitel 6* ophæves.

§ 15. I lov om etnisk ligebehandling jf. lov nr. 374 af 28. maj 2003 med senere ændring, foretages følgende ændring:

1. Overskriften til *kapitel 4* affattes således: ”*Kompetence- og klageregler*”
2. § 10, stk. 2-4, ophæves, og i stedet indsættes:

”Stk. 2. Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. § 3, og over overtrædelse af forbuddet mod repressalier, jf. § 8, behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.”

§ 16. I lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005 med senere ændringer, foretages følgende ændring:

1. § 8 a affattes således:

”Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling efter denne lov og over overtrædelse af forbuddet i mod repressalier i § 7, stk. 2, behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.”

§ 17. Sager, der er indbragt for Ligestillingsnævnet eller Klagekomitéen for etnisk ligebehandling på tidspunktet for denne lovs ikrafttræden overføres til videre behandling i Klagenævnet for Ligebehandling.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning og baggrund.

Dansk ret indeholder forbud mod forskelsbehandling på grund af køn, race, etnisk oprindelse, religion, tro, seksuel orientering, politisk anskuelse, social eller national oprindelse alder og handicap på en række områder.

På kønsligestillingsområdet gælder der et bredt forbud mod forskelsbehandling på grund af køn både på arbejdsmarkedet og uden for arbejdsmarkedet for så vidt angår offentlig forvaltning og erhvervsmæssig og almen virksomhed. Tilsvarende gør sig gældende med hensyn til forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Forskelsbehandling på grund af religion, tro, alder, handicap, seksuel orientering, politisk anskuelse, social eller national oprindelse er forbudt på arbejdsmarkedet i medfør af lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. De beskyttede kriterier er ligeværdige kriterier, men dette afspejler sig imidlertid ikke i de muligheder, der er for at klage over forskelsbehandlingen.

I dag spænder håndhævelsesmulighederne fra, at der på kønsligestillingsområdet er etableret et egentligt administrativt klagenævn, der kan træffe afgørelse i sager om forskelsbehandling, til at der i sager om forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, fx på grund af alder, kun er mulighed for almindelig domstolsprøvelse eller for prøvelse i det fagretlige system for de organiserede lønmodtageres vedkommende. Efter regeringens opfattelse er det uhensigtsmæssigt, at der er en sådan uensartet adgang for den enkelte til at få behandlet en klage over forskelsbehandling. Derudover er det regeringens opfattelse, at det er hensigtsmæssigt at sikre en mere effektiv retsbeskyttelse af de grupper, der er beskyttet mod forskelsbehandling i lovgivningen, men hvor der ikke er administrative klagemuligheder i dag. Med dette lovforslag foreslår regeringen derfor,

at der etableres et fælles administrativt klagenævn for alle de beskyttede kriterier. Klagenævnet skal kunne træffe afgørelser og tilkende godtgørelser, i det omfang det følger af den lovgivning, som omfattes af Klagenævnets kompetence, således at der fremover vil være ensartede klagemuligheder i sager om overtrædelse af den gældende lovgivnings forbud mod forskelsbehandling. Et samlet klagenævn for alle diskriminationsgrundene vil endvidere kunne håndtere situationer, der involverer flere beskyttelseskræterier, dvs. en situation, hvor en person mener sig udsat for forskelsbehandling på grund af flere diskriminationskræterier fx køn, etnisk oprindelse og alder.

Der foreslås ingen udvidelse af den materielle beskyttelse mod forskelsbehandling og der tilsigtes ingen ændring heri.

2. Lovforslagets indhold.

Med lovforslaget foreslås det at oprette et samlet klagenævn for ligebehandling, der kan behandle klager om overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling pga. køn, race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse i en række love. Det foreslås, at Klagenævnet får kompetence til at behandle klager over forskelsbehandling både uden for arbejdsmarkedet og på arbejdsmarkedet i det omfang, den nuværende lovgivning indeholder et forbud mod forskelsbehandling.

2.1. Nuværende klagemuligheder.

Ligestillingsnævnet

Ligestillingsnævnet er et uafhængigt administrativt klagenævn, der kan træffe afgørelser i sager om forskelsbehandling på grund af køn. Nævnet blev nedsat i 2000 efter en ændring af ligestillingsloven, som betød en omorganisering af ligestillingsarbejdet med bl.a. oprettelse af et uafhængigt klagenævn (Ligestillingsnævnet) og nedlæggelse af det daværende ligestillingsråd, der

alene kunne udtale sig vejledende om ligestillingsspørgsmål. Samtidig var der oprettet et selvstændigt ministerområde for ligestilling.

Nævnet blev i første omgang nedsat for en 2-årig forsøgsperiode. Efter udløbet af forsøgsperioden blev nævnet evalueret, og permanentgjort ved lovændring i 2003.

Nævnet består af en formand, der er dommer og af to juridiske medlemmer, der har viden om henholdsvis arbejdsmarkedsforhold og om ligestilling. Formanden og medlemmerne udpeges af ministeren for ligestilling, der også stiller sekretariat til rådighed for nævnet.

Ligestillingsnævnet kan behandle sager og træffe endelige administrative afgørelser om forskelsbehandling på grund af køn både inden for og uden for arbejdsmarkedet. Nævnet har kompetence til at behandle sager efter § 2 i Ligestillingsloven, samt efter lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v., lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel, lov om børnepasningsorlov og lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger. Nævnet kan herunder tilkende godtgørelse og underkende afskedigelse, i det omfang det følger af de nævnte love m.v.

Nævnets afgørelser kan ikke ankes, men hver af parterne kan indbringe afgørelserne for domstolene. I henhold til ligestillingslovens § 22, stk. 2, skal nævnets sekretariat på klagerens anmodning indbringe sagen for domstolene, hvis et for nævnet indgået forlig eller en afgørelse ikke efterleves. Omkostninger i forbindelse med dette afholdes af sekretariatet for domstolene. Siden nævnets oprettelse har 14 sager været overgivet til Kammeradvokaten med henblik på indbringelse for domstolene. Nogle af sagerne er dog forligt inden domsforhandlingen.

Klagekomitéen for etnisk ligebehandling

Spørgsmålet om oprettelse af en administrativ klageinstans blev drøftet i forbindelse med gennemførelsen af Rådets direktiv 2000/43/EF om gennemførelse af princippet om ligebehandling

af alle uanset race eller etnisk oprindelse (EF-Tidende 2000 nr. L 180, s. 22). I forbindelse med implementeringen af ligebehandlingsdirektivet blev klagekomitéen, der kan afgive udtalelser om, hvorvidt forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, oprettet. Således er Institut for Menneskerettigheder i medfør af § 10, stk. 2, i lov om etnisk ligebehandling tildelt kompetence til at behandle klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse og overtrædelse af forbuddet mod repressalier. Instituttet kan i den forbindelse give udtryk for sin opfattelse af, om der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling. I medfør af § 10, stk. 3 kan Instituttet henstille, at der meddeles fri proces til klagere, der opfylder betingelserne herfor. Instituttet afgør efter § 10, stk. 4, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

EU-retlige forpligtelser om uafhængige organer til fremme af ligebehandling

Institut for Menneskerettigheder varetager de forpligtelser, der følger af artikel 13 i EU direktiv 2000/43/EF om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, og som pålægger medlemsstaterne at oprette uafhængige organer for fremme af ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Der foreslås ingen ændringer i Instituttets kompetence for så vidt angår varetagelsen af disse opgaver, der er lovfæstet i Lov om oprettelse af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Institut for Menneskerettigheder vil således fortsat have til opgave at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Og Instituttet vil fortsat have det som sin opgave at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager, ligesom Instituttet vil have som opgave at indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling, offentliggøre rapporter om forskelsbehandling og fremsætte henstillinger om spørgsmål vedrørende forskelsbehandling, jf. lov om etnisk ligebehandling § 10, stk. 1.

Det skal fremhæves, at der ikke er nogen internationale krav om, at der skal etableres klagenævn til behandling af sager om forskelsbehandling. Derimod kræver EU-retten, at der oprettes uafhængige organer til fremme af ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse, jf. artikel 13 i direktiv 2000/43/EF. Bestemmelsen er gennemført i dansk ret ved § 2, stk. 2, i lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, jf. beskrivelsen ovenfor.

En pligt til oprettelse af et eller flere organer til fremme af ligebehandling af mænd og kvinder uden forskelsbehandling på grund af køn følger af direktiv 2002/73/EF og direktiv 2004/113/EF.] Ligestillingsnævnet og nævnets sekretariat, der yder vejledning om klageadgang, udgør blot et af flere organer, der varetager opgaver i forbindelse med Danmarks opfyldelse af artikel 12 i EU-direktiv 2004/113/EF. Derudover varetager følgende organer opgaver i relation til opfyldelse af artikel 12: Kvinderådet overvåger ligestillingen mellem kvinder og mænd og yder rådgivning, Institut for Menneskerettigheder arbejder med menneskerettigheder blandt andet på baggrund af FN konventionerne, herunder konventionen om diskrimination af kvinder. Universiteterne, Socialforskningsinstituttet og Center for Information om kvinde og kønsforskning (KVINFO) indsamler oplysninger om ligestilling og udarbejder undersøgelser og rapporter mv. om ligestilling. Universiteterne udfører uafhængig forskning, hvor ligestilling af kønnene er forskningstema. Derudover leverer Danmarks Statistik kønsopdelt statistik. Dertil kommer mulighederne for at føre sager ved domstolene eller i regi af faglig voldgift.

2.2. Beskrivelse af Klagenævnet for Ligebehandlings kompetencer og opbygning.

Forslaget indebærer ingen ændring for så vidt angår den administrative klageadgang i sager om overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af køn. Ændringen for så vidt angår Ligestillingsnævnet er alene af organisatorisk art. Forslaget indebærer en udvidelse af

klagemulighederne i sager om overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, der i dag kan behandles af Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling under Institut for Menneskerettigheder. Efter forslaget vil det nye Klagenævn for Ligebehandling kunne træffe afgørelse i sager om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse og tilkende godtgørelse i henhold til lov om etnisk ligebehandling og lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. Derudover indebærer forslaget, at der etableres en administrativ klagemulighed i forhold til overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af de øvrige kriterier i forskelsbehandlingsloven, dvs. religion, tro, seksuel orientering, alder og handicap, social eller national oprindelse og politisk anskuelse.

Sager om brud på kollektive overenskomster skal som hidtil som udgangspunkt behandles i det fagretlige system. Det foreslås imidlertid, at Klagenævnet - således som det er tilfældet i dag i både Ligestillingsnævnet og Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling - kun skal kunne behandle sager om brud på kollektive overenskomster, hvis lønmodtagerens faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af sagen.

Klagenævnet får ikke adgang til at tage sager op af egen drift.

Det foreslås, at Klagenævnet for Ligebehandling med hensyn til kompetencer og opbygning opbygges efter samme model som det nuværende Ligestillingsnævn. Lovforslagets kapitel 2 indeholder bestemmelser om Klagenavnets behandling af sagerne, der efter forslaget skal følge de samme retningslinier, som i dag er gældende i Ligestillingsnævnet. Det betyder bl.a., at Klagenavnets sekretariat vil kunne rådgive borgere, virksomheder, organisationer, myndigheder m.v. med hensyn til, hvor og hvorledes en sag om forskelsbehandling på grund af køn, race, etnisk oprindelse, religion, seksuel orientering alder, handicap m.v. kan indbringes, ligesom Klagenavnets sekretariat kan rådgive om Navnets praksis.

Det foreslås, at Klagenævnet får kompetence inden for følgende lovgivninger:

- Lov om ligestilling af kvinder og mænd, jf. denne lovs § 2
- Lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v.
- Lov om ligeløn til mænd og kvinder
- lov om børnepasningsorlov
- lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger,
- lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel,
- lov om etnisk ligebehandling og
- lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v.

Det foreslås, at Klagenævnet får kompetence til at tilkende godtgørelse for overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling, i det omfang det følger af de pågældende love. Klagenævnet skal afvise sager, der ikke er egnede til behandling ved nævnet, for eksempel fordi afgørelsen vil forudsætte en egentlig bevisførelse, herunder afhøring af vidner. Da Klagenævnets afgørelser efter lovforslaget skal offentliggøres anonymiseret, vil det være muligt at følge udviklingen med hensyn til omfanget og arten af sager om forskelsbehandling. Det foreslås endvidere, at hvis Klagenævnets afgørelser ikke efterleves, skal Klagenævnet på klagers anmodning og dennes vegne indbringe sagen for domstolene. Klagenævnet er underlagt reglerne i forvaltningsloven og offentlighedsloven og dermed også bestemmelser om partshøring, tavshedspligt, habilitet m.v.

Forslaget om oprettelse af et samlet klagenævn for forskelsbehandling indebærer ikke udvidelse af den materielle beskyttelse mod forskelsbehandling.

Som en konsekvens af forslaget foreslås Ligestillingsnævnet nedlagt. Den del af Institut for Menneskerettigheders aktiviteter, der vedrører klagesagsbehandling efter § 10, stk. 2-4 i lov om etnisk ligebehandling og § 8 a i lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v., foreslås overført til det nyetablerede klagenævn. Der er derfor indsat en særlig

overgangsbestemmelse for at tage højde for de sager, der på lovens ikrafttrædelses tidspunkt er indbragt for henholdsvis Ligestillingsnævnet og Klagekomitéen.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

De økonomiske konsekvenser er beregnet ud fra beslutningen om at placere Klagenævnet for Ligebehandling i Ankestyrelsen.

Der er ved opgørelsen af det forventede sagsantal taget udgangspunkt i oplysninger fra henholdsvis Ligestillingsnævnets og Klagekomité for Etnisk Ligebehandlings årsberetninger.

Det fremgår af Ligestillingsnævnets årsberetning for 2005, at der indkom 66 sager i 2005. I 2004 indkom 43 sager og i 2003 46 sager. Det fremgår desuden af Ligestillingsnævnets årsberetning fra 2005, at der blev registreret 49 skriftlige henvendelser og forespørgsler, hvor der blev givet vejledning, men hvor henvendelserne ikke førte til egentlig mødebehandling. Det skønnes, at Klagenævnet for Ligebehandling vil modtage ca. 70 sager årligt på baggrund af overtagelse af opgaverne fra Ligestillingsnævnet. Hertil kommer henvendelser og forespørgsler.

Det fremgår af årsberetningen fra Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling for 2005, at der i 2005 blev behandlet 93 sager, hvoraf der var modtaget 77 klager og iværksat undersøgelser på eget initiativ i 16 sager. I perioden fra sommeren 2003 til december 2004 behandlede komitéen 81 sager, heraf 11 sager på eget initiativ. Det skønnes, at Klagenævnet for Ligebehandling vil behandle ca. 80 sager årligt på baggrund af overtagelsen af opgaverne fra Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling. Det bemærkes, at Klagenævnet for Ligebehandling ikke vil kunne tage sager op af egen drift.

Det foreslås desuden, at Klagenævnet for Ligebehandling får kompetence til at behandle klagesager i forhold til overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af de øvrige

kriterier i forskelsbehandlingsloven, dvs. religion, tro, seksuel orientering, alder, handicap, social eller national oprindelse og politisk anskuelse. Der har ikke tidligere været administrativ klageadgang på dette område. Det skønnes at Klagenævnet for Ligebehandling vil modtage ca. 100 sager årligt på baggrund af disse områder.

Samlet vurderes det, at Klagenævnet for Ligebehandling vil modtage i alt ca. 250 sager årligt, der skal mødebehandles. Hertil kommer et antal sager, der oprettes på baggrund af henvendelser og forespørgsler, der ikke fører til mødebehandling. Det skønnes, at det årlige antal henvendelser vil være mindre end 200 sager, når der tages hensyn til antallet af henvendelser i de allerede eksisterende klageinstanser.

Det vurderes, at det vil kræve 2 årsværk at sagsbehandle de forventede 250 sager årligt, hvortil kommer udgiften til vederlag til nævnets medlemmer, hjemmeside, beretning m.v. I beregningen af antal årsværk er der lagt vægt på, at sager om ligebehandling er mere komplekse – ud fra en gennemsnitsbetragtning – end en standardarbejdsskadesag, men mindre kompleks end en ankesag, som Ankestyrelsen har antaget til principiel behandling

Den samlede årlige udgift til klagenævnet er skønnet til 1,7 mio. kr., der finansieres via Finanslovens § 35. Generelle reserver efter fratæk for de opgaver, der overføres fra de berørte ministerier.

Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forslaget skønnes hverken at have økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Administrative konsekvenser for borgerne

Med forslaget lettes borgernes adgang til at få behandlet klager over forskelsbehandling på grund af fx alder, handicap, religion eller seksuel orientering betydeligt, ligesom der gives mulighed for at få en administrativ afgørelse i klager over forskelsbehandling på grund af etnisk oprindelse.

De miljømæssige konsekvenser

Forslaget skønnes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

Ligestilingsmæssige konsekvenser

Forslaget skønnes at ville fremme ligebehandling af både kvinder og mænd. Den udvidede klageadgang vurderes at ville medvirke til fremme af ligebehandling af alle.

Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.

Hørte myndigheder og organisationer

Lovforslaget har været sendt i høring hos Dansk Arbejdsgiverforening, Sammenslutningen af Landbrugets Arbejdsgiverforeninger, Landsorganisationen i Danmark, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd, Akademikernes Centralorganisation, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Ledernes Hovedorganisation, Kommunernes Landsforening, Danske Regioner, Kristelig Arbejdsgiverforening, Kristelig Fagbevægelse, Centralorganisationernes Fællesudvalg og Kommunale Tjenestemænd og Overenskomstansatte. Derudover har forslaget været sendt til høring hos Advokatrådet, Ankestyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Institut for Menneskerettigheder, Ældresagen, Ældremobiliseringen, Det Centrale Handicapråd, De Samvirkende Invalideorganisationer og Center

for Ligebehandling af Handicappede, Dokumentations- og rådgivningscentret om racediskrimination, Ligestillingsnævnet, Kvinderådet, Koordination for kvinde og kønsforskning, Netværk for Forskning om mænd, Foreningen Dadman, Kvinfor, Amnesty International, AOF Danmark, Beskæftigelsesrådet, Dansk Flygtningehjælp, Dansk Folkeoplysnings Samråd, Dansk Oplysningsforbund, Dansk Retspolitisk Forening, Dansk Røde Kors, Dansk Socialrådgiverforening, Datatilsynet, Finansrådet, Flygtningenævnet, Foreningen af Politimestre i Danmark, Foreningen af Socialchefer i Danmark, Foreningen af statsforvaltningsdirektører, Foreningen af Statsamtsjurister, Foreningen for Etnisk Ligestilling, Foreningen til integration af nydanskere på arbejdsmarkedet, FOF's Landsorganisation, Jobrådgivernes Brancheforening, Landsforeningen Adoption og Samfund, Liberalt Oplysningsforbund, Mellempolkeligt Samvirke, Politidirektøren i København, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Retssikkerhedsfonden, Østre Landsret, Vestre Landsret, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Frivilligt Socialt Arbejde.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/mindre udgifter (hvis ja, angiv omfang)	Negative konsekvenser / merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Etablering af Klagenævnet indebærer udgifter for 1,7 mio. kr. Udvidelsen af klageadgangen indebærer øgede driftsudgifter
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og	Ingen	Ingen

amtskommuner		
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Med forslaget etableres der et alternativ til almindelig domstolsbehandling af sager om forskelsbehandling. Dette vil lette borgernes adgang til at få behandlet klager over forskelsbehandling.	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Det foreslås i *stk. 1*, at der etableres et Klagenævn for Ligebehandling, der betegnes ”Klagenævnet for Ligebehandling”, og at der tilknyttes et sekretariat til klagenævnet. Det foreslås, at sekretariatet for klagenævnet fysisk placeres sammen med Ankestyrelsen.

Klagenævnet er en del af den offentlige forvaltning og er dermed et forvaltningsorgan, som udover reglerne i lovforslaget omfattes af de almindelige forvaltningsretlige regler, herunder forvaltningsloven. Det indebærer blandt andet, at Klagenævnet vil have pligt til at begrunde sine afgørelser, ligesom Klagenævnet under sin sagsbehandling skal foretage partshøring. Klagenævnet bliver også underlagt det såkaldte officialprincip, hvilket indebærer, at Klagenævnet har pligt til at oplyse sagen i fornødent omfang, før det træffer afgørelse i en sag. Dette omfatter såvel sagens retlige som faktiske forhold. Forslagets kapitel 2 indeholder de nærmere regler om Klagenævnets og sekretariatet behandling af sagerne. Omkostninger ved Klagenævnets behandling af sagerne afholdes af Klagenævnets midler. Nævnsbehandlingen er således gratis for parterne. Hvis parterne selv har udgifter i forbindelse med sagen, fx til advokatsalær, vil det dog være nævnet uvedkommende. Klagenævnet kan således heller ikke pålægge en tabende part at godtgøre modpartens eventuelle omkostninger.

De beskyttelseskriterier, der omfattes af Klagenævnets kompetence opregnes i *stk. 2*. Efter bestemmelsen kan Klagenævnet behandle klager over forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse. Beskyttelseskriterierne er nærmere defineret i de love og forarbejder

hertil, som er omfattet af Klagenævnets kompetence, jf. nærmere bestemmelsens stk. 3-6, der opregner, hvilket lovgrundlag Klagenævnet er kompetent til at behandle sager om.

Det foreslås i *stk. 3*, at Klagenævnet kan behandle sager om forskelsbehandling på grund af køn jf. § 2, i lov om ligestilling af kvinder og mænd, efter lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse m.v., lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, lov om børnepasningsorlov og lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel. Dette svarer til den kompetence, der i dag er tillagt Ligestillingsnævnet.

Det følger af *stk. 4*, at Klagenævnet kan behandle sager om forskelsbehandling på grund af race, hudfarve, religion eller tro, politisk anskuelse, seksuel orientering, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse efter lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. Endvidere foreslås det, at Klagenævnet kan behandle sager om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse efter lov om etnisk ligebehandling.

Det foreslås i *stk. 5*, at Klagenævnet skal kunne behandle klager fra en lønmodtager om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster om forbud mod forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse, politisk anskuelse eller seksuel orientering, hvis klageren godtgør, at der den relevante faglige organisation ikke vil iværksætte fagretlig behandling af klagen. Dette svarer til bestemmelsen i arbejdsretsloven § 11, stk. 2, hvoraf det fremgår, at en lønmodtager kan anlægge sag ved de almindelige domstole om påståede løntilgodehavender m.v., såfremt den pågældende godtgør, at vedkommende faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet. Bestemmelsen svarer endvidere til ligestillingslovens § 19, stk. 2, om Ligestillingsnævnets kompetence og forskelsbehandlingslovens § 8 a, stk. 2, om Institut for Menneskerettigheders kompetence i sager

om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Formålet med bestemmelsen er at sikre, at personer, der mener sig forskelsbehandlet på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse, politisk anskuelse eller seksuel orientering, kan få behandlet en sag ved Klagenævnet, når sagen ikke vil blive behandlet ad fagretlig vej. Klagenævnet er således ikke kompetent til at behandle sager om forskelsbehandling, der kan behandles i det fagretlige system, og hvor fagforeningen ønsker at føre sagen fagretligt.

Det fastslås i *stk. 6*, at Klagenævnet træffer endelig administrativ afgørelse i de sager, der rejses for Klagenævnet. Det fastslås tillige, at Klagenævnet kan tilkende godtgørelse og underkende afskedigelse i det omfang, det følger af de love m.v., der er omfattet af Klagenavnets kompetence i medfør af bestemmelsens *stk. 3 -5*, jf. fx. ligebehandlingslovens §§ 14-16, forskelsbehandlingslovens § 7 og lov om etnisk ligebehandling § 9.

For så vidt angår underkendelse af afskedigelse kan det kun finde sted, hvor en lønmodtager er afskediget på grund af graviditet eller barsel, eller fordi lønmodtageren har fremsat krav om lige løn eller lønvilkår. Det kan endvidere kun finde sted, hvis lønmodtageren direkte nedlægger påstand herom, og det efter en afvejning af parternes interesser ikke findes urimeligt, at ansættelsesforholdet opretholdes, jf. ligebehandlingslovens § 16, 1 og ligelønslovens § 3, *stk. 3*. I praksis forventes Klagenævnet kun sjældent at skulle tage stilling til spørgsmålet om underkendelse af afskedigelse, da arbejdsforholdet i mange tilfælde vil være ødelagt, således at parterne ikke er interesseret i, at ansættelsen fortsætter.

I sager, hvor der ikke sker underkendelse af afskedigelsen, kan der i stedet tilkendes en godtgørelse, hvis størrelse afhænger af lønmodtagerens anciennitet og sagens omstændigheder i øvrigt, jf. ligebehandlingsloven § 16, *stk. 2*, og 3 og ligelønsloven § 3, *stk. 3*.

Ved afgørelsen af den enkelte sag er det bevisbyrdereglerne i det pågældende lovgrundlag, der skal finde anvendelse.

Opregningen af Klagenævnets retsmidler er udtømmende. Klagenævnet kan således ikke træffe afgørelse om erstatning. Klagenævnet har ikke mulighed for at annullere eller rette hverken generelle administrative retsfor skrifter eller konkrete forvaltningsakter. En afgørelse fra Klagenævnet, hvorved det konstateres, at der er forekommet ulovlig forskelsbehandling i forbindelse med en forvaltningsafgørelse vil dog typisk have den konsekvens, at den udstedende forvaltningsmyndighed har pligt til at genoptage sagen og træffe en anden afgørelse i overensstemmelse med almindelige forvaltningsretlige principper herom. Efter omstændighederne kan der også være pligt til at genoptage andre lignende sager end den, der er blevet forelagt Klagenævnet for Ligebehandling.

Afgrænsningen af Klagenævnets kompetence betyder, at klager over overtrædelse af andre regler i lovgivningen må afvises, jf. lovforslagets § 7. For så vidt angår klager over afgørelser, som er truffet af den offentlige forvaltning, bemærkes, at Klagenævnet her må tage stilling til, om sagen - selv om der angives at være tale om forskelsbehandling - reelt vedrører spørgsmål om anvendelse og fortolkning af den lovgivning mv., som er omfattet af Klagenævnets kompetenceområde. Dette vil i almindelighed indebære, at klager af den nævnte karakter normalt kun kan behandles af Klagenævnet i det omfang, de (også) kan forstås som klager over myndighedsudøvelsen i forhold til klageren.

Til § 2

Bestemmelsen indeholder regler for Klagenævnets sammensætning og regler om udpegning af Klagenævnets medlemmer. Det foreslås i *stk. 1*, at Klagenævnet skal bestå af en formand, 2

næstformænd og 9 øvrige medlemmer. I *stk. 2* foreslås det, formanden og næstformændene udpeges af beskæftigelsesministeren efter samråd med integrationsministeren og ligestillingsministeren, da de pågældende ministre samlet er ansvarlige for den relevante lovgivning om forbud mod forskelsbehandling og ligestilling. Både formanden og næstformændene skal være dommere, og det er en betingelse, at begge køn er repræsenteret i Klagenævnets formandskab. Det foreslås i *stk. 3*, at Klagenævnets øvrige medlemmer udpeges af beskæftigelsesministeren efter indstilling fra henholdsvis integrationsministeren og ligestillingsministeren med hver 3 medlemmer. Det følger af bestemmelsen, at de menige medlemmer skal udpeges blandt personer, der har særlig kendskab til enten kønsligstillingslovgivningen, til lovgivningen om ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse eller til lovgivningen om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet, samt kendskab til forholdene på arbejdsmarkedet. Det forudsættes, at de udpegede medlemmer, sikrer, at Klagenævnet vil være i stand til at udføre sine funktioner både fagligt og tidsmæssigt forsvarligt. Det forudsættes ligeledes, at sammensætningen af nævnet mht. de enkelte nævnsmedlemmers kompetence skal være afbalanceret og afspejle Klagenævnets kompetence. Samtidig vil der ved udpegningen af medlemmer kunne tages hensyn til omfanget og karakteren af de sager, der rejses for Klagenævnet. Alle medlemmerne skal have bestået juridisk kandidateksamen. Det er ligeledes et krav, at der skal sikres en ligelig kønsfordeling blandt medlemmerne af Klagenævnet.

Det foreslås i *stk. 4*, at Klagenævnets medlemmer udpeges for tre år ad gangen. Dog udpeges formanden første gang for 4 år, så der sikres en vis kontinuitet i Klagenævnet med forskudte udpegningsperioder, jf. § 13, stk. 2. Alle medlemmerne kan genudpeges.

Det følger af *stk. 5*, at der kan udpeges et antal suppleanter for Klagenævnets medlemmer i overensstemmelse med de udpegningsregler der er fastsat i *stk. 3*.

Det foreslås i *stk. 6*, at beskæftigelsesministeren efter forhandling med integrationsministeren og ligestillingsministeren fastsætter en forretningsorden for Klagenævnet. Forretningsordnen skal bl.a. indeholde de nærmere regler for Klagenævnets sagsbehandling, jf. dog også bestemmelserne i forslagets §§ 4-12.

Til § 3

Efter bestemmelsen kan Klagenævnet ikke behandle klager, der kan indbringes for en anden forvaltningsmyndighed, før denne har truffet afgørelse i sagen. Det indebærer fx, at en afgørelse om afskedigelse m.v., der er truffet af en selvstændig styrelse, ikke kan indbringes for Klagenævnet, før vedkommende departement har truffet afgørelse i sagen i det omfang, at der er klageadgang hertil. I tilfælde, hvor der kan klages over private institutioner m.v. til offentlige myndigheder, skal også denne klagemulighed være udnyttet, før der kan klages til Klagenævnet.

Det følger af *stk. 2*, at Klagenævnet ikke skal kunne behandle en sag, der allerede verserer ved domstolene.

Efter *stk. 3*, kan sagens parter ikke anlægge sag ved domstolene, så længe sagen verserer for Klagenævnet. Bestemmelsen har til formål at beskytte klageren mod at blive frataget den mere lempelige adgang til prøvelse af sagen, som nævnsordningen indebærer, ved at indklagede indbringer sagen for domstolene. Bestemmelsen er selvsagt ikke til hinder for, at klageren selv trækker sin klage tilbage og herefter anlægger sag ved domstolene, jf. i øvrigt § 10.

Til § 4

Det følger af bestemmelsen, at sekretariatet forbereder Klagenævnets behandling af klagerne over forskelsbehandling, samt at Klagenævnet skal udøve sin virksomhed på skriftligt grundlag.

Dette indebærer bl.a., at Klagenævnet ikke vil kunne foranstalte bevisførelse, herunder vidneafhøring m.v. jf., også § 7 om afvisning af sager, der ikke skønnes egnede til behandling ved nævnet.

Som led i sekretariatets arbejde med at oplyse sagen, kan sekretariatet efter bestemmelsens *stk. 2*, anmode parterne om at medvirke til sagens oplysning. Hvis en part ikke efterkommer en opfordring fra sekretariatet, fremsendes en rykkerskrivelse med en ny frist for afgivelse af de ønskede oplysninger. Det vil fremgå af rykkerskrivelsen, at hvis parten heller ikke reagerer på denne henvendelse, vil Klagenævnet kunne beslutte, at sagen vil blive afgjort på det foreliggende grundlag eller bortfalde. Bestemmelsen skal sikre, at en part, der ikke ønsker at medvirke til sagens oplysning, ikke kan hindre at sagen fremmes for Klagenævnet. Bestemmelsen er udtryk for at manglende medvirken kan tillægges processuel skadevirkning.

Til § 5

Det følger af bestemmelsen, at der ved behandlingen af den enkelte sag skal medvirke en formand eller næstformand og 2 øvrige medlemmer. Udpegningen af de menige medlemmer sker afhængigt af den enkelte sags karakter. Det følger af bestemmelsen, at afgørelserne i Klagenævnet træffes ved stemmeflerhed. For at tage højde for at der kan blive tale om principielle sager, evt. sager der involverer flere beskyttelseskriterier, foreslås det, at formanden for Klagenævnet kan beslutte, at der skal deltage yderligere 2 medlemmer ved behandlingen af en konkret klage.

Til § 6

Efter bestemmelsen har Klagenævnet mulighed for at indhente sagkyndige erklæringer, hvor sagens karakter tilsiger dette. Det kunne fx være tilfældet i sager om arbejdsgiverens pligt til at tilpasse

arbejdspladsen til en person med handicap, hvor der kan rejses tekniske spørgsmål i relation til de konkrete muligheder for tilpasning.

Til § 7

Det foreslås i *stk. 1*, at Klagenævnet kan afvise sager, der ikke skønnes egnede til behandling ved nævnet. Som anført i § 4 skal Klagenævnet alene behandle sager på skriftligt grundlag. Dette indebærer fx, at Klagenævnet ikke kan foranstalte bevisførelse, herunder afhøring af parter og vidner. Klagenævnet vil derfor skulle afvise klager, hvis behandling forudsætter en egentlig bevisførelse. Klagenævnet må også i øvrigt afvise sager, som skønnes mere egnede til behandling ved domstolene, eller som det i øvrigt må give anledning til betænkelighed at behandle i Klagenævnet. Det følger af forvaltningsloven, at afvisning af en klagesag skal ledsages af en begrundelse.

Efter *stk. 2*, kan Klagenævnet endvidere afvise at behandle en sag, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold. Der vil i Klagenavnets forretningsorden kunne fastsættes regler, hvorefter sekretariatet bemyndiges til at træffe afgørelse om afvisning af klager efter bestemmelsen.

Til § 8

Klagenævnet skal efter lovforslaget træffe administrativt endelige afgørelser i sager om forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse, politisk anskuelse eller seksuel orientering, jf. ligeledes § 1, stk. 2. Når Klagenævnet har afgjort en sag, kan den derfor ikke efterfølgende prøves ved andet administrativt organ. Derimod vil sagen kunne prøves ved domstolene.

Det foreslås i *stk. 2*, at afgørelserne skal offentliggøres. Klagenævnet er, som nævnt i bemærkningerne til § 1, underlagt reglerne i forvaltningsloven og dermed også reglerne om tavshedspligt. Afgørelserne vil derfor blive anonymiseret inden offentliggørelse. Afgørelserne skal endvidere i henhold til forvaltningslovens § 22 være ledsaget af en begrundelse. Det vil blive fastsat i forretningsordenen, at afgørelserne skal indeholde oplysninger om stemmeafgivelsen, hvis afgørelsen ikke er truffet enstemmigt for derved at give sagens parter mulighed for at lade udfaldet af stemmeafgivelsen indgå i overvejelserne om, hvorvidt sagen skal indbringes for en domstol.

Til § 9

Efter bestemmelsen kan Klagenævnet beslutte at genoptage en sag, hvis særlige grunde taler for at sagen genoptages. Der kunne fx være tale om, at der fremkommer nye væsentlige oplysninger, der har betydning for sagen.

Til § 10

En klager kan altid trække sin klage tilbage og derved stoppe nævnsbehandlingen, såfremt klageren ønsker, at sagen skal behandles i andet forum. Dette kunne – hvis klageren ønsker det – fx komme på tale, såfremt den faglige organisation tilkendegiver, at den uanset en tidligere beslutning om ikke at ville føre sagen i det fagretlige system, nu er indforstået med at iværksætte fagretlig behandling.

Til § 11

Nævnsafgørelsen er efter lovforslaget administrativt endelig jf. § 1, stk. 2, men sagen kan indbringes for domstolene, hvorved der sker en ny prøvelse af sagens faktiske og retlige forhold, uafhængigt af Klagenævnets afgørelse, og hvor der eventuelt vil kunne fremlægges nye

oplysninger. Klagenævnets sekretariat skal efter bestemmelsens stk. 2 underrette parterne om muligheden for at indbringe sagen for domstolene.

Da Klagenævnets afgørelser ikke er eksigible og dermed ikke umiddelbart kan fuldbyrdes gennem fogedretten, foreslås i *stk. 3*, at hvis en afgørelse fra Klagenævnet ikke efterleves, skal Klagenævnet, indbringe sagen for domstolene, hvis klageren anmoder om det. Hensigten med bestemmelsen er at sikre en effektiv gennemførelse af Klagenævnets afgørelser. Klageren skal efter forslaget henvende sig til Klagenævnet og anmode om, at sagen bringes for domstolene. Bestemmelsen svarer til ligestillingslovens § 22, stk. 2. Klagenævnet kan ikke af egen drift indbringe en sag for domstolene.

Til § 12

Det foreslås, at Klagenævnet en gang årligt afgiver en beretning om sin virksomhed, hvilket skal medvirke til at synliggøre Klagenævnets afgørelser samt arten og omfanget af sager om forskelsbehandling på grund af køn, race, hudfarve, religion eller tro, alder, handicap eller national, social eller etnisk oprindelse politisk anskuelse eller seksuel orientering. Den årlige beretning skal omhandle Klagenævnets virksomhed generelt, hvorfor det ikke alene er afgørelser, der vil indgå i beretningen, men tillige Klagenævnets rådgivningsvirksomhed, afviste klager o.lign.

Til § 13

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2008. Dette vil give de fornødne tidsmæssige rammer til den faktiske etablering af Klagenævnet. Med henblik på at sikre den fornødne kontinuitet i Klagenævnets arbejde foreslås det i *stk. 2*, at formanden for Klagenævnet første gang udpeges for en periode af 4 år.

Til § 14

Til nr. 1.

Det foreslås, at der indsættes en bestemmelse i Ligestillingsloven om, at klager over forskelsbehandling på grund af køn kan behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.

Til nr. 2.

Som en konsekvens af at Klagenævnet skal være kompetent til at træffe afgørelse i de sager, der i dag behandles i Ligestillingsnævnet, foreslås det, at Ligestillingsnævnet nedlægges, og at de relevante bestemmelser i ligestillingsloven derfor ophæves.

Til § 15

Til nr. 1.

Det foreslås, at overskriften til kapitel 4 ændres til ”Kompetence- og klageregler”, da lovforslaget medfører, at kompetencen til at behandle klager over forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse og over repressalier henlægges til Klagenævnet for Ligebehandling, og den tidligere kapiteloverskrift ”Institut for Menneskerettigheder” herefter ikke vil være dækkende. Der henvises til den ved lovforslagets § 15, nr. 2, foreslåede bestemmelse om klageadgang til Klagenævnet for Ligebehandling.

Til nr. 2

Institut for Menneskerettigheder er i medfør af § 10, stk. 2, i lov om etnisk ligebehandling tildelt kompetence til at behandle klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på

grund af race eller etnisk oprindelse og overtrædelse af forbuddet mod repressalier. Institutet kan i den forbindelse give udtryk for sin opfattelse af, om der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling. I medfør af § 10, stk. 3 kan Institutet henstille, at der meddeles fri proces til klagerne, der opfylder betingelserne herfor. Institutet afgør efter § 10, stk. 4 om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse. Som en konsekvens af oprettelsen af det samlede klagenævn for forskelsbehandling, der udvider klageadgangen i sager om forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, foreslås det at § 10, stk. 2-4 i lov om etnisk ligebehandling ophæves, således at Institut for Menneskerettigheder fremover ikke skal have kompetence til at behandle konkrete klager over forskelsbehandling, men at der i stedet indsættes en bestemmelse i lov om etnisk ligebehandling om, at klager over forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.

Institut for Menneskerettigheder skal fortsat varetage de opgaver, der følger af artikel 13 i EU direktiv 2000/43/EF om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse. Bestemmelsen pålægger medlemsstaterne at oprette uafhængige organer for fremme af ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse. Der foreslås derfor ingen ændringer i Institutets kompetence for så vidt angår varetagelsen af disse opgaver, der er lovfæstet i Lov om oprettelse af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, jf. denne lovs § 2, stk. 2, nr. 4, samt gentaget i § 10, stk. 1, i lov om etnisk ligebehandling.

Til § 16

Efter den nuværende § 8 a i forskelsbehandlingsloven kan Institut for Menneskerettigheder behandle klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse i forskelsbehandlingsloven efter reglerne i kapitel 4 i lov om etnisk

ligebehandling. Som konsekvens af oprettelsen af Klagenævnet for Ligebehandling ophæves § 10, stk. 2-4 i lov om etnisk ligebehandling, forslaget § 15, nr. 2. Det foreslås, at § 8 a ændres således, at det fremover fremgår af forskelsbehandlingsloven, at klager over forskelsbehandling i strid med loven kan behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.

Til § 17

Da der på lovens ikrafttrædelsestidspunkt vil være tale om en del verserende sager for både Ligestillingsnævnet og Klagekomitéen for Etnisk Ligebehandling, foreslås det, at disse sager overføres til det nye Klagenævn for Ligebehandling, dog således, at sagerne afgøres efter det retsgrundlag, der var tale om på det tidspunkt, da sagen blev rejst for henholdsvis Ligestillingsnævnet og Klagekomitéen. Det vil sige, at der i sager, der på ikrafttrædelsestidspunktet verserer for Klagekomitéen, alene vil kunne afgives en udtalelse om, hvorvidt forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse er overtrådt eller ej.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Kapitel 6

Ligestillingsnævn

§ 18. Ligestillingsnævnet består af en formand og to andre medlemmer, der udpeges af ministeren for ligestilling for 3 år ad gangen. Genudpegning kan finde sted. Formanden skal være dommer. De øvrige medlemmer skal have bestået juridisk kandidateksamen, og et medlem skal have viden om ligestilling, mens det andet medlem skal have viden om arbejdsmarkedsforhold. Begge køn skal være repræsenteret i nævnet. Ministeren for ligestilling udpeger suppleanter for Ligestillingsnævnets medlemmer for 3 år ad gangen.

Stk. 2. Ministeren for ligestilling fastsætter nævnets forretningsorden.

Stk. 3. Ministeren for ligestilling stiller sekretariat til rådighed for nævnet.

§ 19. Nævnet kan behandle sager om forskelsbehandling på grund af køn efter § 2 samt efter lov om lige løn til mænd og kvinder, lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v., lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger og lov om børnepasningsorlov. Nævnet kan herunder tilkende godtgørelse og underkende afskedigelse, i det omfang det følger af de nævnte love m.v.

Stk. 2. Nævnet kan endvidere behandle klager fra en lønmodtager om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster, der indeholder tilsvarende pligt til ligebehandling eller lige løn som lov om ligebehandling af mænd og kvinder med hensyn til beskæftigelse og barselorlov m.v., jf. denne lovs § 1, stk. 3, lov om lige løn til mænd og kvinder, jf. denne lovs § 1, stk. 4,

Lovforslaget

§ 14. I lov om ligestilling af kvinder og mænd jf. lovbekendtgørelse nr. 1527 af 19. december 2004 med senere ændring foretages følgende ændring:

1. Efter § 3 indsættes:

”§ 3 a. Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af køn jf. § 2, behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.”

2. *Kapitel 6* ophæves.

eller lov om ligebehandling af mænd og kvinder inden for de erhvervstilknyttede sikringsordninger, jf. denne lovs § 2, hvis den pågældende godtgør, at vedkommende faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet.

Stk. 3. Nævnet kan ikke behandle klager, der kan indbringes for en anden forvaltningsmyndighed, før denne har truffet afgørelse i sagen.

Stk. 4. Nævnet kan ikke behandle klager, der verserer ved domstolene.

Stk. 5. Så længe en sag verserer ved nævnet, kan sagens parter ikke anlægge sagen ved domstolene.

§ 20. Nævnet afviser klager, der ikke skønnes egnet til behandling ved nævnet.

Stk. 2. Nævnet kan afvise at behandle en klage, hvis det må anses for åbenbart, at der ikke kan gives klageren medhold i sagen.

§ 21. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Nævnets afgørelser protokolleres og offentliggøres. Er en beslutning ikke enstemmig, indføres tillige oplysning om stemmeafgivningen.

§ 22. Når nævnet har truffet en afgørelse i en klagesag, kan hver af parterne indbringe sagen for domstolene.

Stk. 2. Hvis nævnets afgørelser og forlig, som er indgået for nævnet, ikke efterleves, skal Ligestillingsnævnets sekretariat på klagerens anmodning og på dennes vegne indbringe sagen for domstolene.

§ 23. Nævnet afgiver en gang årligt en beretning om sin virksomhed.

Kapitel 4

Institut for Menneskerettigheder

§ 15. I lov om etnisk ligebehandling jf. lov nr. 374 af 28. maj 2003 med senere ændring foretages følgende ændring:

1. Overskriften til *kapitel 4* affattes således:

”Kompetence- og klageregler”

§ 10. ---

Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder kan behandle klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. § 3, og over overtrædelse af forbuddet mod repressalier, jf. § 8, og give udtryk for sin opfattelse af, om der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse eller forbuddet mod repressalier. Institut for Menneskerettigheders udtalelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Institut for Menneskerettigheder kan henstille, at der i sager efter stk. 2, hvor instituttet finder, at der er sket en overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse eller af forbuddet mod repressalier, meddeles fri proces til klagere, der opfylder betingelserne i retsplejelovens § 330, stk. 1, nr. 2.

Stk. 4. Institut for Menneskerettigheder afgør, om en klage giver tilstrækkelig anledning til undersøgelse.

§ 8 a. Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse efter denne lov og over overtrædelse af forbuddet i § 7, stk. 2, mod repressalier som følge af krav om ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse behandles af Institut for Menneskerettigheder efter reglerne i kapitel 4 i lov nr. 374 af 28. maj 2003 om etnisk ligebehandling.

Stk. 2. Institut for Menneskerettigheder kan endvidere efter reglerne i kapitel 4 i lov om etnisk ligebehandling behandle klager fra en lønmodtager om brud på bestemmelser i kollektive overenskomster, der indeholder tilsvarende pligt til ligebehandling uanset race eller etnisk oprindelse som efter denne lov, hvis den pågældende godtgør, at vedkommende faglige organisation ikke agter at iværksætte fagretlig behandling af kravet.

2. § 10, stk. 2-4, ophæves, og i stedet indsættes:

”*Stk. 2.* Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. § 3, og over overtrædelse af forbuddet mod repressalier, jf. § 8, behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.”

§ 16. I lov om forbud mod forskelsbehandling på arbejdsmarkedet m.v. jf. lovbekendtgørelse nr. 31 af 12. januar 2005 med senere ændringer foretages følgende ændring:

1. § 8 a affattes således:

”Klager over overtrædelse af forbuddet mod forskelsbehandling efter denne lov og over overtrædelse af forbuddet i mod repressalier i § 7, stk. 2, behandles af Klagenævnet for Ligebehandling efter reglerne i lov om Klagenævnet for Ligebehandling.”

